

RÉGI PESTI MŰVÉSZEK

Uhrl Ferenc morva származású ember volt s hogy mikor került Pestre egész pontossággal nem tudjuk, valószínű azonban, hogy a harmincas évek végén telepedett meg a fővárosban, mert a negyvenes években már eléggé ismerték nevét. A Háromkorona-utcában lakott s állandóan több segéddel dolgozott s hogy komolyan becsülték tudását s hogy hatással volt az akkori tanulni vágyó fiatalságra, eléggé bizonyítja az a tény, hogy műtermében mindig voltak nagy számban növendékei, akik részint mestertük megrendeléseinek elkészítésében segédkeztek, részben oktatást nyertek tőle. A negyvenes évek közepén éri el a legnagyobb sikereket. Több középület munkálatainak elkészítésével bízzák meg, de magánosoktól is kap számos megbízást. A régi városházának tizenegy alakjai közül ötöt Uhl készített, míg a többi hat a szintén morva származású Pauer (Bauer) munkája.

Leginkább a magyar főúri világ halmozza el megrendelésekkel. Báró Orczynak igen kedvelt embere lett, aki nagy kiterjedésű birtokai számára állatmintákat készített Uhl Ferencsel. A gyöngyösi birtok kastélya elé két hatalmas oroszlánt készített Uhl s azonkívül egész állatcsoportokat kell mintáznia Orczy megbízásából.

De a magyar arisztokráciának számos tagja látja el hasonló megbízással. Közben több síremléket is készít, amelyek közül néhányat a régi kerepesi-úti temetőben is átvittek.

A forradalmi idők nagy fordulatot idéznek elő eddigi életében. Egyszerre csaknem egészen kenyér nélkül marad. Bőkezű megrendelőitől most semmi munkát sem várhat s a középületek munkálataitól sem remélhet semmit. Uhl azonban nem esik kétségbe s csakhamar — elég leleményességgel — feltalálja magát. A forradalmi hangulatot használja ki megélhetésének rövid ideig tartó biztosítására. Jelvénytűket tervez, amelyeket azután ügyesen értékesít is. Így tengődik körülbelül egy esztendeig s amikor a szabadságharc küzdelmeit a bekövetkezett veszedelmek fenyegetni kezdik, Uhlnek gondja van arra, hogy előkészítse maga számára a talajt. Hazafiasságát, amely tisztán üzleti szempont volt nála, siet eltitkolni s már fonogatja a szálakat, amelyekkel a forradalom leverése után egészen Bécsig ér. A szabadságharc leverése után még apróbb szolgáltatásokat is tesz Bécsnek s új összeköttetéseket szerez s annyira viszi, hogy rövid idő múlva felajánlják neki a műtörténelmi tanszéket a budapesti egyetemen, amit azután el is foglal s ennek a révén több újabb összeköttetést is szerez. Később otthagytta tanári állását s megrendeléseivel dolgozott ismét.

A Ferenciek-terén felállított két görög női figuráját a város később eltávolíttatta.

Hora Alajos genre- és arcképfestő volt.

Származásáról pozitív adatok nem maradtak fenn, csupán annyit tudunk, hogy Zsombolyán született, azonban születése évéről sem maradt hiteles feljegyzés. A harmincas évek végén, az akkori hiányos művészet-krónikai feljegyzések úgy emlékeznek meg róla, mint a legjelesebb fiatal művészek egyikéről. A harmincas évek végén Pesten tartózkodik s hogy művészetét az akkori pestiek is kedvelték, bizonyítja egy rövid feljegyzés, amelyből megtudjuk, hogy Hora műtermét állandóan és sokan keresik fel. Hogy ez a műteremlátogatás nem csupán a művész elismerését, hanem azt a meghittebb kapcsolatot is jelenti, mely közte, mint ember s a pesti társadalom között fennállott, egy másik feljegyzés dokumentálja.

Az akkori krónika, valahányszor Hora lakást változtatott, mindenkor megemlítette.

Megtudjuk, hogy egy ízben lakása a „kézutcában, 15. sz. alatti Unger-ház 1-ső emeletében; későbbben a galamb-utcában, Grubovszky házában“ volt.

Hora leginkább arcképfestéssel foglalkozik s hogy e téren nemcsak a megrendelőit, hanem kritikusaikat is kielégítette, egyik kritikusanak elismerő szavai eléggé elárulják. „Hora e művészi ágban (arcképfestés) oly fokra emelkedik, hogy a legjelesebb honi festészek sorába lehet helyezni.“

Legnagyobb sikereit úgy látszik 1837-ben érte el. Ebben az évben számos arckép megbízást kap, többek között megfesti Lendvay arcképét, mint Zampát s ez a portréja nemcsak a színészvilágban, de a műértő közönség körében is nagy feltűnést kelt.

Ugyanebben az időben kelt egy nagyobb genre-képpel feltűnést.

Egy öreg koldus áll a kép előterében s mellette egy kis gyermek látható, amint es-

deklő tekintettel néz az emberekre. Erről a dimenziókban is nagyarányú képéről, annak további sorsáról sem maradt fenn pozitív adat.

Hazai sikerei azonban nem kábitják el. Jól tudja, hogy ha csak a sikerek meg is újulnak, maradandókká csak akkor lesznek, ha tudását, művészi látkörét a külföld művészetének alapos tanulmányozásával támasztja alá, de meg annak az eshetősége is izgatja a külföldi útra, hogy a hírnév odakinn sem fogja cserben hagyni.

Párisban, a magyar művészeti vágyak világhírű Mekkájába megy ő is, ahol azután több évet tölt. Szorgalmasan dolgozik és tanul s egyszerre azon kapja magát, hogy a szerény magyar művészt kezdik elismerni. Műveit a műkereskedők is veszik s több képpel vesz részt a párisi kiállításokon. Pedig a kritika éppen nem elnéző Horával szemben s a kiállított műveit szimpátikusan nézi a kritika is.

Párisban őt is utoléri a magyar művészek nosztalgijája: a visszatérés vágya.

Bár Párisban annyira megalapozta ekzisztenciáját, hogy bizalommal nézhetne a jövő elé, mégis hazakívánczik.

Pestre jön s itt a „Miatyánk-utca 24. sz. a. házban lakik“.

Visszatérése után újabb sikerek sorakoznak itthon eltöltött munkájához s a műpártoló közönség újból elhalmozza megbízásokkal.

Hora, művészi kvalitásain kívül tisztán férfi tulajdonságaival is megtudta hódítani közönségét.

Rendkívül szerény egyéniség, finom és ötletes társalgási modor, csupa szeretetreméltóság: ezek voltak Hora jellemének főbb tulajdonságai.